अधिगम प्रारूप

Lesson plan

विद्यालयको नाम--

कक्षाः-	विषयः नेपाली
अवधिः ४०	पाठ एकाईःसाहित्य सुधा(कविता) धरणीधर कोइराला
दिनाङ्कः ------------------------------	क)उप-एकाई- अति सुन्दर----------सार्थक रे । ख)न झाँक्रि,न----------------------औषधि हो । ग) सब कल्मष--------------नचाउँछ यो ।
छात्रको संख्याः----------------	आजको पाठ- क) अति सुन्दर----------सार्थक रे ख) सब कल्मष--------------नचाउँछ यो ।
शिक्षकको नामः----------------------------- ---	

अधिगम उद्धेश्य/लक्ष्यहरूको पहिचानः(संशोधित ब्लूम वर्गीकरण माथि आधारित)

स्मरणमूलक

. अधिगमकर्तामा कवि धरणीधर कोइरालाको जन्म र मृत्यु याद राख्न सक्ने क्षमता हुनु (तथ्यपरक)

शिक्षार्थीले साहित्य- सुधा शब्दको अर्थ बताउन सक्छन् ।(तथ्यपरक)

वोधमूलक

शिक्षार्थीलाई साहित्य –सुधा कवितामा मानव जीवनलाई सार्थक बनाउने तत्वको बोध हुँदछ ।(धारणापरक)

अधिगमकर्तालाई साहित्यिक एंव भावानात्मक विषयमा ज्ञान हुँदछन् ।(तथ्यपरक)

प्रयोगमूलक

अधिगमकर्ताले कवितामा प्रयुक्त शब्द मानव,सुन्दर ,सार्थक, रसपान आदि शब्दलाई नवीन वाक्यमा प्रयोग गर्न सक्दछन् ।(प्रक्रियात्मक)

शिक्षार्थीले कविताको प्रासांगिकता एंव साहित्यिक उपादेयताको विवेचन गर्न सक्दछन् ।(अभिज्ञानात्मक)

विश्लेषणपरक

शिक्षार्थीले प्रस्तुत कविताका विषयमा सक्रिय रूपले आलोचना गर्दछन् ।(प्रक्रियात्मक)

अधिगमकर्ताले साहित्य सुधा कवितालाई अन्य कविता सित तुलना गर्न सक्दछन् ।

मूल्याङ्कनपरक

शिक्षार्थीले साहित्यका नवीन समस्याको बारेमा मूल्याङ्कन गर्न सक्दछन् । ।(अभिज्ञानात्मक)

शिक्षार्थीले साहित्यका विभिन्न तत्वहरूलाई राम्रो कुरा सिक्नको निम्ति अभिप्रेरित गर्न सक्दछन् । । (प्रक्रियात्मक)

सृजनामूलक

अधिगमकर्ताले साहित्य सुधा कविता सित सम्बन्धित विभिन प्रकारका चित्रहरू बाउन सक्दछन् । (प्रक्रियात्मक)

अधिगमकर्ताले साहित्य सुधा माथि आधारित अन्य कविताहरू पनि सृजना गर्न सक्दछन् । (अभिज्ञानात्मक)

अधिगमकत्ता एंव प्रकरणको विश्लेषण

वर्तामान सन्दर्भमा साहित्य सुधा कविताका अपेक्षित व्यवहार बारेमा जान्नको निम्ति निम्नलिखित प्रश्न गर्न अर्थात पूर्व ज्ञानको परीक्षणः-
१. मानव जीवन कस्तो छ ?
२.यसलाई अझ सुन्दर बनाउन के गर्नु पर्छ ?
३. मानव जीवनलाई सार्थक बनाउने तत्व के हो?
४.मनको रोग कसरी निको पार्न सकिन्छ ?

अधिगम सामग्रीको चयन

श्यामपट्ट,चक, डस्टर,
चार्ट, चित्र, नमूना,
पाठ्य- पुस्तक,सहायक सन्दर्भ पुस्तक ,
पावर पोइन्टको प्रयोग

४ अधिगम कार्यनीति/रणनीति

अधिगम विन्दु	अधिगम सम्बन्धि कार्यनीति
-------------------**प्रथम सोपान**-------------------- कवि धरणीधर कोइरालाको संक्षिप्त परिचय जन्म एवं मृत्यु , प्रमुख रचना साहित्य सुधा कविताको भूमिका	शिक्षकले श्यामपट्टमा प्ररम्भिक सूचना ,उप एकाई ,रचनाकारको नाम एवं कठिन शब्दलाई स्पष्ट रूपले लेख्नुपर्छ । श्यामपट्ट कार्य दिनाङ्कः----------- विषय- नेपाली पाठ एकाई - साहित्य सुधा (कविता) रचनाकार – धरणीधर कोइराला आजको पाठ- क) अति सुन्दर----------सार्थक रे । ख)न झाँक्रि,न---------------------औषधि हो । जन्मः १८९२,नेपालको जनकपुर, सिन्धुली जिल्ला पर्ने दुम्जा भन्ने गाउँ । मृत्युः १९८० । प्रमुख रचनाः- नैवेद्य,स्पन्दन, नेपाल मञ्जरी ।

अधिगम विन्दु	अधिगम सम्बन्धी कार्यनीति
द्वितीय सोपान शिक्षकद्वारा पद्यांशको प्रस्तुतीकरण छात्रहरूको श्रवण कौशललाई विकसित गर्नु । छात्रहरूको वाचन कौशललाई विकसित गर्नु ।	**आदर्श वाचन** अति सुन्दर मानव जीवन यो अझ सुन्दर पार्नु कसोगरि हो? गरि काव्य-सुधा रसपान अरे गर मानव जीवन सार्थक रे । शिक्षकले कविताको लय आरोह-अवरोहलाई ध्यानदिएर वाचन गर्नुपर्ने । अनुकरण वाचन----शिक्षआर्थी शिक्षकको निर्देशानुसार पद्यांशलाई अनुकरण गर्नेछन् । श्यामपट्ट कार्य शब्द — अर्थ — अन्य-कार्य काव्य — गद्य,पद्य साहित्य — छात्रहरूलाई सुधा — अमृत — कठिन शब्द सार्थक — काम लाग्ने — लेख्न लगाउनु।

अशुद्धि –संशोधन
छात्रहरूलाई कविताको केन्द्रभाव संग परिचित गराउन एवं ,त्यसमा भएका विभिन्न प्रकारका भावहरूलाई छात्रहरूमा विकसित हर्नु ।

भाव- विश्लेषणात्मक प्रश्न

छात्रहरूमा स्व-ध्यानको विकास

अन्य व्यूह रचनाहरू –क्रियाकलाप

यदि छात्राले कुनै पनि शब्दलाई अशुद्ध रूपमा उच्चारण गरेको खण्डमा त्यसशब्दलाई सही तरिकाले उच्चारण गराउन प्रयास गराउने ।

कठिन शब्दका साथ-साथै शिक्षकले प्रश्नोत्तर अर्थात उपयुक्त विधिद्वारा कविताको मूल-भाव बुझाउनु पर्ने ।

१ मानव जीवनलाई सुन्दर बनाउने तत्व के हो?
२ काव्य सुधालाई हामीले के गर्नु पर्नेछ?
३ कसले मानव जीवनलाई सार्थक बनाउँछ?

मौन वाचन-शिक्षकले छात्रलाई पठित पद्यांशलाई मन मनै वाचन गर्ने आदेश दिनुपर्छ । समूह चर्चा एवं भूमिका निर्वाहद्वारा शिक्षकले पाठलाई रोचक एवं प्रभावकारी बनाउनु पर्नेछ ।

मूल्याङ्कनको प्रारूप(प्रश्न तथा अन्य क्रियाहरू द्वारा)

१.कविताको उद्धेश्य वाक्यभित्र लेख
२. मानव जीवनमाथि साहित्यको प्रभाव विषयमा संक्षिप्त टिप्पणी लेख
३ अति सुन्दर मानव जीवन यो
अझ सुन्दर पार्नु कसोगरि हो?
गरि काव्य-सुधा रसपान अरे
गर मानव जीवन सार्थक रे ।
प्रस्तुत पंक्तिको भव स्पष्ट गरी लेख

४. साहित्य सुधा कविताको प्राङ्गिकता माथि विचार प्रस्तुत गर ।

५ निम्नलिखित शब्दहरूका अर्थ स्पष्ट पार्दै वाक्यमा प्रयोग गर ।
क) सुधा ख) मानव ग) सार्थक ।

६. खाली ठाउँ भरः-
अति सुन्दर ------------------- यो
गरि काव्य-सुधा --------------- अरे
गर मानव जीवन -------------- रे ।

६. निदानात्मक एवम् उपचारात्मक कार्यः

मूल्याकन पश्चात आवश्यकतानुसार ,शिक्षक, शिक्षिकाले अधिगमका कमी कमजोरीहरूलाई विश्लेषण गर्नेछन् ।

१.कमी कमजोरीको कारण पत्त लगाउनु ।

२. कौशल अधिगम प्रक्रियाका समय देखापरेका दोष एवम् त्रुटिहरूमा सुधार ।

३.भाषिक तथा यान्त्रिक माध्यमको सहोग ।

उदाहरण-

यी शब्दहरूका अभ्यास गर्नु -

काव्य
साहित्य
मानव
सार्थक
रसपान